

Posudek diplomové práce Ley Zídkové Lenka Procházková, její literární kariéra, život a dílo –
monografická studie

Práce Ley Zídkové o Lence Procházkové je prací v mnoha ohledech uctyhodná. Diplomantka si jistě samostatně vybrala žijící autorku, která je jí blízká, pokusila se na zpracovat rozsáhlý materiál jejích prací a napsat podrobnou bibliografii. Práce je uctyhodná i svým rozsahem, kultivovaností projevu a jistou pečlivostí zpracování. Diplomantka měla pro svůj pokus k dispozici nejen běžně dostupné prameny, ale také osobní archiv spisovatelky a také s ní mnohé osobně konzultovala.

Takový typ práce je však velmi obtížný, neboť vyžaduje mnoho disciplíny a neustalé vědomí kritického odstupu, pokud práce nemá být jen adorací oblíbené autorky. To se diplomantce, a v tomto ohledu ji dobře chápu, ne vždy podařilo. V dobré víře se studentka zabývá téměř vším, co Lenka Procházková napsala a co ji osobně v životě potkalo. Práci chybí vnitřní hierarchie, působí monotónně a nekonečně. Není to však délka práce, co v práci unavuje, i když nebylo jednoduché učíst více než 200 stran textu, ale spíše absence kritického posouzení faktů a informací. Práce, přestože je sympatická, vyvolává mnohé pochyby a otázky.

Tyto pochyby a otázky jsem shrnula do několika bodů.

1. V jedné části práce se Lea Zídková cituje Lenku Procházkovou, která zdůrazňuje, že nejdůležitější v tvorbě je vyjasnit si, pro koho, co, kdy a jak piši. Toto bohužel diplomantka nerespektuje. Diplomová práce nepotřebuje podrobné popisy syžetů všech prací autora či autorky, o nichž se píše, pokud neslouží jako východiska k nějakým hlubším analýzám a či zdůranění nějakých aspektů, které s ediplomantce jeví jako přínosné pro celek práce. I v diplomové práci je důležitá koncentrovanost a jistá úspornost, která svědčí o promyšlenosti práce jako celku. Práce by podle mého názoru mohla být zkrácena na polovinu.
2. To, že je práce nekompaktní a nadbytečně dlouhá, je také problém metodologický. Práce má dvě nestejně části: jednak část biografickou a část popisující jednotlivé texty s občasnými jazykovými poznámkami namísto jejich analýz. První část zůstává u empirického zachycování faktů ze života generací rodiny Procházkových s neustálými opakováními některých skutečností, jako předčasná smrt otce Jana Procházky, který se samozřejmě musí vracet jako leitmotiv, ale Lea Zídková jej vlastně jen registruje. Před biografickou prací je předsunut jakýsi metodologický exkurs, který má vysvětlit, proč je nutné zasadit dílo Procházkové do jejího podrobného životaběhu. Diplomantka uvádí, že se opře o teorie Pierra Bourdieu a jeho koncept „pole“. Nejen, že se nedozvíme, jak jej sama autorka chápe, ale v celé následující práci se s touto teorií vlastně vůbec nepracuje. Pokud bychom chtěli nějak charakterizovat postup diplomantky jde o pozitivismus v pravém slova smyslu a to zde nemyslím nijak hanlivě. Druhá část ve své popisnosti je metodologicky nejasná. Analýza se vyčerpává občasnými jazykovými postřehy jakoby bylo možno k textu přistupovat jen lingvisticky. Jinak se autorka spokojuje s vágními pojmy vypraveč, autorka, postavy. S Jednou výjimkou na počátku druhé části, kdž s epokouš

srovnat rané texty Procházkové skrze postavu Maří Magdaleny resp. Lucy s Macharovou Magdalenou. Škoda však, že studentka nedokázala využít této biblické postavy k charakterizaci určité specifické literární i osobní stylizace Procházkové. Analýzy nakonec doplňuje recepcí děl, ale vždy je stojí za jednotlivými kapitolami a vždy jsou to jen záznamy, případně obhajoba proti negativní kritice. Ani zde nedokázala studentka využít potenciality sekundárních textů.

3. V práci je však přítomno mnohé, co je potenciálně mnohem inspirativnější a nabízí, možnosti nesterotypních interpretací díla Procházkové a je za hranicemi neustále připomínaného vztahu k otci. Tyto možnosti se skrývají v pečlivě vedených poznámkách pod čarou. Např. u jednoho z raných textů *Temná balada o prvním sněhu* je uvedeno, že je inspirován básníkem Robinsonem Jeffersem. Přes tuto poznámku se už nedozvíme, jak to s tím Jeffersem je a proč text jmenuje balada, místo toho je v práci opět dlouhý podrobný popis děje. Na jiném místě se jen tak mimochodem naznačí, že spisovatelku je možno zařadit do tradice literatury psané ženami jako Růžena Svobodová. Božena Benešová. Jak se to má s touto návazností se nedozvíme. Jinde se zmiňuje o podobnosti s poezií např. Sylvii Plathovou, o jejíž poezii diplomantka tvrdí, že ji Procházková nemohla znát v 80 letech, a zase chybí jakékoli další vysvětlení či úvaha.
4. Diplomantka také zcela nejasně a neproduktivně užívá výrazů ženské psaní a pojmů jako feminismus. Je v zasetí stereotypní představ o těchto otázkách a nechá je proto zcela nevyužité. S poznámkou, že není nutné používat feministickou optiku, ale v práci, kde absentuje vůbec nějaká metodologie a perspektiva, bez etato nabízel docela samozřejmě i právě v reakcích na některé kritiky tvorby Procházkové.
5. Poslední připomínkou je poznámka bibliografická. Autorka přečetla mnoho materiálů, je to obdivuhodné. Ale proč, když již vyvinula takové úsilí, nezpracovala skutečně plnou bibliografii? Chybí podchycené práce s domácími samizdatovými časopisy, které jsou dnes dostupné a není třeba s espoléhat na výběry. Pokud je již práce koncipována jako velmi podrobná všeobjímající, toto by nemělo chybět.

Na závěr bych ráda konstatovala, že práce přes své problémy je prací adekvátní a sympatickou. Doporučuji k obhajobě.

Libuše Heczková